

Sál jara a léta

„Nevidíš rok, jak ve čtvernou tvářnost vždy postupně vchází, jako by životu lidí své trvání připodobňoval?“

(Ovidiovy Proměny)

Proč se na světě střídají roční období?

Bohyně plodnosti a úrody Ceres měla krásnou dceru Proserpinu. Jednoho dne dívku unesl bůh podsvětí Plútón zraněný šípem lásky, aby se stala jeho nevěstou a královnou říše mrtvých.

Žal matky hledající dceru přinesl zemi dlouhé období neúrody. Zubožené lidstvo se obrátilo na nejvyššího boha Jupitera a prosilo o záchranu. Ceres mu slíbila úrodu jen v případě navrácení Proserpiny. Plútón dívku skutečně propustil, ovšem před cestou jí předložil k osvěžení jádra granátových jablek. Ta znamenala trvalou připoutanost k němu (symbol manželství a lásky). Proserpina se tedy musí za Plútónem do podsvětí vždy na jednu třetinu roku vracet. To je pak Ceres smutná a s ní i celá příroda. Zbýlé dvě třetiny roku se může Proserpina těšit z náruče své matky, což se opět odráží na tom, že země přináší úrodu.

3.

Otázka: Co symbolizuje osud Proserpiny?

4.

Úkol: Zapiš, které plody jsi objevil(a) ve štukové výzdobě sálu:

„Těla jak v podoby nové se změnila, vyprávět hodlám.“

(Prolog Ovidiových Proměn)

Moc přírody a proměny

Neměnné zákony přírody jsou spojeny s ustavičnými změnami. V antice lidé věřili, že vše na zemi vzniklo proměnou jedné věci v druhou. Vyprávěli si proto příběhy, které zaznamenal ve svém díle *Proměny* básník Ovidius.

Jak vznikla podle báje květina Narcis

Do krásného mladíka Narcise se zamilovala nymfa Échó. On však její lásku neopětoval, a tak jej nymfa proklela. Zamiloval se do své vlastní krásy, hleděl zálibně na svůj obraz ve studánce, ale vždy, když po něm sáhl, zmizel. Nakonec se proto Narcis utrápil žalem. Bohové pak proměnili zesnulého mladíka ve kvítek, který má bělavé lístky kolem žlutého středu.

5.

Otázka: Podle nešťastného Narcise bylo pojmenováno chování člověka označované jako *narcismus*. Jak se takový člověk chová?

Jak vzniklo rákosí ?

Podle pověstí žil v Arkádii lesní bůh Pan, ochránce pastýřů a stád. Svým vzezřením se podobal napůl člověku a napůl kozlovi. Zamiloval se do krásné nymfy Sýrinx, které se však nevzhledný satyr nelíbil. Začala před ním prchat. Pan ji však stále pronásledoval, až se dostali k řece. Sýrinx už neměla kam uprchnout, a tak poprosila říční víly, aby ji v něco proměnily. Pan tak namísto těla nymfy sevřel v rukou stébla nové rostliny – rákosí. Když do něj vzdychal, proud vzduchu zvířený ve stéblu vyloudil tenoučký tón podobný smutnému lkání. Spojil tedy k sobě několik nestejně velikých stébel a vytvořil tak nový nástroj, na který pak hrál a jakoby rozmlouval s nymfou. Na její památku nazval nástroj syrinx. Říká se mu však také panova flétna.

6.

Otázka: Pan byl hodně lekávé stvoření. Jeho jméno dalo název slovu panika. Popiš, jak jedná člověk v panice.